

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародних економічних відносин

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 8.05056 «Міжнародні економічні відносини»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємств (організацій)»

на тему: «Шляхи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності
Одеського регіону»

Виконавець:

студентка факультету міжнародної економіки
Зуйкова Ю.Д. _____

Науковий керівник:

к.е.н., викладач
Сукач О.О. _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Сучасний етап розвитку зовнішньої торгівлі регіонів України характеризується наявністю достатньо складних та суперечливих тенденцій. З одного боку, окрім перебудови базових засад зовнішньоекономічної діяльності кожного регіону, на стан та тенденції розвитку зовнішньої торгівлі значною мірою впливають сучасні системні економічні кризові явища. Спад промислового виробництва, зменшення платоспроможного інвестиційного та споживчого попиту на внутрішньому ринку впливають на визначення динаміки, структури та географічної спрямованості експортно-імпортних потоків. З іншого боку, «шоковий» перехід до зовнішньоекономічної відкритості посилив вплив світогосподарської кон'юнктури, як на зовнішню міжнародну торгівлю регіонів України, так і на економіку кожного регіону загалом.

Як результат, доцільним завданням сучасного етапу розвитку світового господарства є дослідження розвитку зовнішньоторгівельної діяльності на регіональному рівні, що й зумовило **актуальність** дослідження.

Щодо ступеня вивченості досліджуваної проблеми слід зазначити, що питанню зовнішньоторгівельної діяльності присвячено значний обсяг наукових праць таких вчених, як Д. Кейнс, П. Кругман, М. Обстфельд, П. Ліндерт, М. Портер, М. Годаро, С. Фішер, Р. Дорбуш, Р. Шмалензі, М. Богуславський, Л. Вардомський, А. Гранберг, С. Долгова, Ю. Г. Козак, І. Кретов, О. Киреєв, Л. Максимова, І. Носкова, Г. Шагалов та інших. Але поза увагою залишаються аспекти ефективності зовнішньоторгівельної діяльності регіонів України. Адже в роботі набуло подальшого розвитку визначення пріоритетних напрямків підвищення ефективності зовнішньоторгівельної діяльності Одеського регіону.

Виходячи із актуальності тематики дипломної роботи, була поставлена наступна **мета наукового дослідження** – провести комплексний аналіз ефективності зовнішньоторгівельної діяльності регіону, оцінити сучасний стан зовнішньоторгівельної діяльності Одеського регіону та розробити шляхи підвищення її ефективності.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступний ряд **задач**:

1. Розкрити теоретичний зміст ефективності зовнішньоторгівельної діяльності та її вплив на економічний розвиток регіону.
2. Узагальнити фактори впливу на ефективність зовнішньоторгівельної політики на рівні регіону.
3. Систематизувати методику оцінювання ефективності зовнішньоторгівельної діяльності регіону.
4. Проаналізувати ефективність зовнішньоторгівельної діяльності Одеського регіону.
5. Запропонувати напрями розвитку експортного потенціалу Одеського регіону.
6. Удосконалити організаційно-економічний механізм зовнішньоторгівельної діяльності Одеського регіону.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є процеси ведення зовнішньоторгівельної діяльності Одеського регіону та їх ефективність.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та організаційно-економічні заходи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону.

Інформаційною базою дослідження при написанні дипломної роботи стали статистична звітність Державного комітету статистики Одеського регіону, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших центральних органів виконавчої влади з питань організації та регулювання зовнішньоекономічної діяльності, публікації в періодичних спеціалізованих виданнях вітчизняних та закордонних дослідників.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (66 найменувань) та 4-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 131 сторінка. Основний зміст викладено на 94 сторінках. Робота містить 17 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 наукові статті:

1. Зуйкова Ю. Д. Проблеми українського експорту та шляхи їх вирішення / Ю. Д. Зуйкова // Розвиток малого та середнього бізнесу в умовах глобалізації світової економіки. Житомир, 2017. – С. 27-31

2. Зуйкова Ю. Д. Аналіз чинників, що впливають на зовнішньоторговельну діяльність Одеського регіону / Ю. Д. Зуйкова // Двадцять перші економіко-правові дискусії. Львів, 2017. – С. 87-91.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У РОЗДІЛІ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ РЕГІОНУ визначено теоретичний зміст ефективності зовнішньоторговельної діяльності та її вплив на економічний розвиток регіону, досліджено фактори впливу на ефективність зовнішньоторговельної політики на рівні регіону та методика оцінки ефективності зовнішньоторговельної діяльності регіону.

У РОЗДІЛІ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ проаналізовано динаміку зовнішньої торгівлі Одеського регіону і чинників, що впливають на зовнішньоторговельну діяльність Одеського регіону, та надана оцінка ефективності зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону.

У РОЗДІЛІ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОДЕСЬКОГО РЕГІОНУ запропоновано напрями розвитку експортного потенціалу Одеського регіону та шляхи удосконалення організаційно - економічного механізму зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Розкриваючи теоретичні моменти, пов'язані із зовнішньоторговельною діяльністю в масштабах регіону варто проаналізувати інфраструктурні одиниці в

даній діяльності, які представляють у собі - окремі підсистеми і елементи інфраструктури зовнішньої торгівельної діяльності (ІЗТД) регіону, в тій чи іншій мірі, та відповідно беруть участь у забезпеченні різних форм ІЗТД регіону, що дозволяє в свою чергу їм виступати у якості універсальних одиниць для ІЗТД регіону в цілому.

2. Досліджуючи ефективність зовнішньої торгівлі в масштабах регіону необхідно враховувати наступні теоретично-фундаментальні моменти:

- економічна ефективність зовнішньоторговельної діяльності регіону є сукупним результатом діяльності господарюючих суб'єктів, які ведуть зовнішньоекономічну діяльність;

- економічна ефективність зовнішньої торгівлі демонструє ефективність регіональних інститутів влади, які здатні надавати істотну підтримку своїм експортерам, лобіюючи їх інтереси на федеральному рівні і на зовнішніх ринках;

- ефективність зовнішньої торгівлі визначається системою показників, яка охоплює фінансові, виробничі, інформаційні, інноваційні та соціальні аспекти зовнішньоторговельної діяльності регіону;

- ефективна зовнішня торгівля регіону, безумовно, є фактором його економічного зростання.

3. У роботах вітчизняних і зарубіжних вчених запропонований широкий спектр показників оцінки ефективності зовнішньоторговельної діяльності регіону, однак вони не систематизовані, тому їх необхідно згрупувати за напрямками дослідження.

4. Різке підвищення конкурентоспроможності зовнішньоекономічного потенціалу Одеського регіону на тлі світової фінансово-економічної кризи пояснюється високим рівнем прямих іноземних інвестицій на одну особу, що ще більше посилює дивергенцію між ним і рештою регіонів країни.

5. На сьогоднішній день безпосередній процес інтеграції Одеського регіону в світову економіку з позиції розгляду сучасних вітчизняних господарюючих суб'єктів вимагає його постійного розвитку.

6. Розробляючи шляхи розвитку ефективності експортного потенціалу в першу чергу слід враховувати, що стрімке зростання обсягів зовнішньоторговельного обороту Одеського регіону забезпечується за рахунок прискореного зростання обсягів експорту продукції вітчизняних підприємств, які працюють в даному регіоні.

7. Зовнішньоторговельна діяльність Одеського регіону, як і будь якого іншого регіону, регулюється організаційно-економічним механізмом, елементи якого постійно зазнають зміни, знаходяться в режимі перманентного вдосконалення.

8. В результаті на основі дослідження було зроблено наступне:

- запропоновано сучасні напрями розвитку експортного потенціалу Одеського регіону;

- запропоновано підходи щодо удосконалення організаційно - економічного механізму зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону.

АНОТАЦІЯ

Зуйкова Ю.Д, «Шляхи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону», кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «міжнародні економічні відносини» за магістерською програмою «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств (організацій)»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси ведення зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону та їх ефективність.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти підходів до зовнішньоторговельної діяльності регіону. Проаналізовано ефективність використання зовнішньоекономічного потенціалу та зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону на сучасному етапі. Запропоновано шляхи підвищення ефективності зовнішньоторговельної діяльності Одеського регіону.

Ключові слова: зовнішньоторговельна діяльність регіону, ефективність зовнішньоторговельної діяльності, зовнішньоторговельна політика, експортний потенціал, показники ефективності.

ANNOTATION

Zuikova Y.D., «Ways of increasing the efficiency of foreign trade activity of Odessa region», thesis for Master degree in specialty «International Economic Relations» under the program «Foreign economic activity of enterprises (organizations)»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of the study is the processes of conducting foreign trade activity of the Odessa region and their efficiency.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of approaches to foreign trade activity of the region. The efficiency of foreign economic potential usage and foreign trade activity of Odessa region at the present stage was analyzed. The ways of increasing of efficiency of foreign trade activity of Odessa region were proposed.

Keywords: foreign trade activity of the region, efficiency of foreign trade activity, foreign trade policy, export potential, indicators of efficiency.